

Tractatus quartus

euge euge. qd nos agim⁹ obsecro / cantica cā
rico p^o exponēdo. cū canticū **Marie** suscepe
ramus. Et ecce nūc in laudes erumpimus.
nūc obsecratiōes interferim⁹. ad q̄s titubat
animus. ad quas hac illacq; defluit oratio
mētis. incerto pede. lingua balba. vag⁹ ocu
lis. gestu vario / quasi fabulādo seu frenesi
ando nos habem⁹. imo veri⁹ nos habemur
rapimur. distrahimur. nescio quo spū. quez
nescimus vñ veniat aut quo vadat. ¶ **Ma
gister.** Valer frater. Quid si nos introdu
ferit ista quā loq̄mur beata / i cellaria regis /
in cellā vinariā cui⁹ est mō clauigera? Quid
stupes? qd miraris si sobriā biberim⁹ ebie
ritatē spūs? Quid si datus fuerit accedere pri
mius. o serenissimas voces amor⁹ audire p^o
fundi⁹. Tot⁹ ipse gestio me. quē iā nō capio
p^osiderare. qd vtriq; p^otinget / qn̄ dicere phas
ē vnicuiq; nrm. Ania mea liquefacta ē vt di
lectus locur⁹ ē. Fulcite me florib⁹. stipate me
malis. qz amore ei⁹ lagueo. Lena ei⁹ sub ca
pite meo. z dextera illi⁹ amplexabit me ¶ **Di
scipulus.** Cessm⁹ iā. cessm⁹ spare talia /
qualia amātes sibi somnia fingūt. et ad ince
pta reuertamur. ¶ **Mag⁹.** Que cepta? ¶ **Di
scipulus.** O queso nō memisti? Cur inq̄
ris? Intremus elucidationē cantici beatissi
me z pulcherrime mulieris cū epithalamio sa
lomonis. ¶ **Magister.** Fimurū istic sum⁹
Aeq; em̄ exigunt certū expositionis ordinē.
que nullo sunt ordine p^oterta. vel coherētia
q̄ p^oterea nō vni tm̄ affectui sunt accōmoda.
sed innumeros verbuz qdlibet affectus eru
crat p^o audientū qualitate Exponēsi potes
dū egrotus assiduis suspit̄is plāgens et sin
gultus ex imo p^octore. anhelocq; spū repetit
ha. ha. ha. qd tibi significet ista vox plāgoro
sa. ¶ **Discipulus.** Donat⁹ rīdet dicēs inter
iectōem esse partē orōnis significātis ment⁹
affectuz voce incognita. Quid aut⁹ postulas
voce me incognitā exponere cognoscendā.
¶ **Magister.** Nō pdidit operā z impensaz
q̄ te puerū docuit orōnis pres. Tu nūc grā
dior effect⁹ / ita cognoscito quēlibet amoris
intimi z nō ficti voces. p^osus incognitā non
amāti. imo nec alienā comprā amāti. si nō q̄
libet p^oictura. Exemplū de doloris interie
ctione. dū sanus egrotū audit z solari q̄rit.
Qui rīdet apud comicū talis aliq; s. Facile
cū valem⁹ alijs p^osilia damus. Tu si hic sis /
aliter sentias ¶ **Discipulus.** Despare doces
elicere nūc hac / nūc istac exultatiōes. p^o agita
tionē p^oussionēq; studij vehemētis / pauc⁹

las emicātes scintillas put istas excessiui
amoris hoc vel illud verbū inserit ad aciem
mentis p^ostringens istaz z gerens. Aut vero
sub alia similitudine / stude familiaris esse voci
bus amoris / in loco pegrinatiōis tue. nō se
adeo poterūt occultare / qn̄ familiaris i te
magis z magis pdent. z intelligibiles. nūc b
mō. nunc altero manifestēt. vel nutib⁹ etiā se
z gestib⁹ insinuent. Peregrinātes pariter in
exemplū habe. q̄uis barbari sint. Pueros
quoq; colludētes. necdū pfectis resonantes
verbis. q̄ quō se intelligere p^olucēt / imitari
coneris. ¶ Deinde beatā z pulcherrimā mulie
rum postulemus / vt nos illo respiciat pieta
tis z amoris oculo / q̄li respecta fuit a deo sa
lutari suo. A q̄ nos impetret respici / saltē vt
amare fleam⁹ exemplo Petri. Respiciat ter
rā cordis nostri / z faciat cā tremere. Et ab il
lo tremore suo concipiam⁹ spūm salutis / qui
in amoris spūm aliquando trāsformetur. et
hymnū tunc canam⁹ cū alacritate cordūz.
Magnificat aia mea dñm ¶ **Magister.** Ir
ritas meū querendi studijz de plurimis. sed
alioz sum me vocat (vt audis) occupatio do
mestica regularis. Dies crastinus sollicitus
erit i idipm. ¶ **Discipulus.** Expediū mere
peries. p^opicuus sit nobis deus

Sequitur quartus

tractatus p didragma seu dialogum de ma
rie beatificatione p notulas. lxxij.

Notula prima

Lce em̄ ex hoc beatā me dicēt
omnes generationes. ¶ **Disci
pulus.** Nōne cor nostrū ar
dens erat i nobis besterno cor
loquio / dū de canticis cantico
rum **Marie** simul z **Salomonis** pquire
mus quasi fabulātes pegrini. necnō dilata
to corde videremur anhelādo spūm attrabe
re. ¶ **Mag⁹.** Demini z visa est renouari vt
agle iuuent⁹ nra senilis qdāmodo z cana
in exteriori hōie. sed interior renouat de die
in diē si assit sbū dei reficiēs ipm. si **Ihs** in
star pegrini nec pinde cognit⁹ se comitē pū
xerit. si apuerit sensuz nobis vt intelligam⁹
scpturas. hymnoz z maxime psalmoz z can
ticorū. O si se talē exhibere dignabit⁹ q̄ loq̄
aie nre. Surge ppera amica mea / columba
mea / somosa mea z veni ¶ **Discipulus.** O
si iā hycms pgelatiōis spūalis trāseat. si gel⁹

ad illi rō:poris. si imbris stillidius; assidue
 rēparōis abeat r recedat. si flores pulcrior
 aspectū appareat in terra cordis nri dante
 dño benignitate. D si tps putatōis r refeca
 tionis cure ois supflue adueniat. si vor tur
 turis caste gemētis r solāt; luctu bono au
 diat i terra sensualitatis nre. pformantis se
 rōni vt concor det philomene r alaude p rē
 platiōis alacris turturis suspiriū. D si sic
 ia non maledicta nec solis onusta r borū fo
 lijs. pferat grossos suos i signuz fruct^o post
 suauis. Demuz si vinee bonaz opationum/
 dent odore suū bone fame in vitā r letificati
 onē dei r hoim qd secuturū sit o mgr agno
 scis. **Magister.** Quenā aia frater etā he
 bes r gelida. q nō ad vocē bladiēt; amici. vel
 dilecti quē seq uir expgiscat. Que nō tota li
 quefiat. se iā in se nō rines pprijs terminis
 desiderioz. sed effluat i dilectuz / currat post
 vocantē se gratis nomib; **Surge inq; ppe**
ra amica mea. Surge q male iacueras cuz
 adolescere pdito. p pteea paternā adire mise
 ricordā. vt accubat sup collū tuū. detq; i ac
 cubitu tali narā humilitatis tue odore suū.
 vt iure voceris amica. suscipies pacē osculū
 r speciosa recipiens hmā innocētie stolā cuz
 anulo fidei. Proinde facta colūba / nidifices
 in foraminib; petre. i cauernis macerie. Pe
 tra aut erat xps. Tu i futura clauoz. i cauer
 na lateris. vsq; ad patefactioez cordis / fidei
 deuotōe subintrās. illic reponas sanctarum
 meditationū pullos tuos. Dñe dilecto pe
 renti faciē tuā. iā colore roseo decorē r rnan
 tē i aspersione sanguis agni imactati. Sonet
 vor tua i aurib; dilecti. q dulcis sit in laude
 pferēs i iubilo. Deniq; sis vinea flores desi
 derijs odoriferis. de q vulpecule puule intē
 tionū dolosaz diffugiāt capte. Surrepune
 em qñq; suffodiētes ad elatōis picipia. r vi
 neae radicit^o demolitū r corrodūt D si post
 moduz phas habeat aia tal. iā facie decora.
 iā voce suauis. suspirabūda dicere. Dilect^o
 me^o mibi r ego illi. q pascit inter lilia donec
 aspiret dies r inclinent vmbre. **Discipul^o.**
 Quid oro vult hec interrupta r inexpli
 ca penit^o locutio: **Magister.** Audisti iā voces
 amoris icō nō pfici / qm rot occurrūt aie de
 sideria valida / q nequeit sil erumpe. Cōfū
 dunt se poti^o r oppmunt. Sentit amās. qc
 qd expmere pōt. nihil ad hoc qd optat satis
 ē. Quare dat se magis intelligi p interrupti
 ones more interiectionuz. ab imo pectoris
 eructatas vel erutas. Solet inde patere ta

liter anhelatib; quoz sū mittit illud suspiriū.
Discipulus. Da supplemētū r boz istoz
 Dilect^o me^o mibi r ego illi. **Magister.** Quis
 arenulas maris. aut pluuię guttas dñume
 ret. Quis inscrutabilia scrutet corda. Non
 facili^o ē id qd reqris. Nihilomin^o aliqd acci
 piro. Dilectus meus mibi intrēdit r ego illi.
 Dilectus meus mibi oculum amoris dirigit.
 osculū porrigit. loquit. assentit. blanditur / r
 ego illi. Dilectus me^o mibi finis oim deside
 riorū meoz. r oim cogitationū et intrētionū
 cordis. r opatōis cuiuslibet seu motiōis car
 do centrū ē r axis. r ego illi totū qd dat red
 do. Dilect^o me^o mibi deliciosus ē. amozosus
 ē. r cordās ē. suauis ē. benign^o ē. iocūd^o ē. de
 lectabilis ē. **Mibi omnia ē.** Quippe cū quo
 suz vnuz cor. vna aia. vn^o spūs. **Jō dilectus**
me^o mibi vnū et ego illi. Dilect^o me^o se mibi
 dedit in pccū in mortē. quō nō omnia mibi se
 cū donauit. **Discipulus.** Quo pacto dz **B**
 se donare deus q nusq; abest. Qualiter ē aia
 sibi finis desiderioz suozū v l opationū. q p
 pter seipm oia opatus ē fm sapientē. **Ma**
gister. Docet angelica saluatio modū do
 natōis dei. Saluat em Maria p angeluz.
 sic aia p spūsancti alique instinctū. q loqui
 tur pacē ad puerum cor. **Dadat quoq; sa**
lutes. dicens aie secreto cordis silētio. **Sal**
lus tua ego sum Et illud. remittunt tibi pec
 cata tua. **Uade i pace.** Nō em dat saluatio
 et cōicatis. nec eis quoz p sēntiā horrescim^o
 Sic inuenit apud deū gratiā aia / que p euz
 fit disposita et organizata suo modo / calore
 vitali gratie ad susceptionē dñi. de quo et a
 quo vinit aia nō minus q. **Dispositū corpus**
organici p armoniā qualitatiuarū dispositi
 onū ad aie rationalis introductionē facien
 dam in corpe. Tunc audit aia. dñs tecū. qz
 se dat ad nutū aie vt fruāt se. r alio quolibet
 vraf in se r propter se. **Un** fir amoris illa re
 ciproca donatio mirabil^o quo manet i chari
 tate i deo r deus in eo. Dilect^o me^o mibi. sup
 ple seipm dat / r ego illi seipm reddo / r meipz
 cū eo / cū quo iā vnū effecta sum. Et sicut i il
 la trinitate ineffabili pater dat filio spm. r fi
 lius patri reddit eundē spm. sic aia datū sibi
 dilectuz dat. r reddit seipm sibi qui tribuit.
 vt sit ipse principiū r finis oim desiderioz
 vtriusq;. **Hac** dignationē amoris inestima
 biles qz phi supbi nō potuerūt nec voluerūt
 atēdere. p pteea nullas tales ad deū voces
 depromere conati sunt. Dilect^o me^o mibi
 ego illi **Fuēt** idcirco ab hmōi episthalamio
 Ji 5

Tractatus quartus

Marie et Salomonis penitentiis alieni et ad illud surdi. Quod attendens Christus exultavit in spiritu illa hora. Confiteor tibi inquit pater domine celi et terre. quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus. et revelasti ea parvulis. Ita pater. quia sic placitum est antere. Non meritum cuiuscumque me quis gloriatur in se. Unde si tale aliquid quod cecinit Maria dices. Deposuit potentes et sedes et exaltavit humiles. **Discipulus.** Quantum intelligo deus se dat in dono quod in format animam et vivificat eam. reddens deiformem et pulchram. amabilem et desiderabilem. quod letat in opibus suis maxime in filiis hominum. **Sed cur anima dicit aliquando dilectus meus mihi. ut hec transferat. aliquando se proponens et dices. ego dilecto meo.** **Magister.** Dilecta fertur in dilectum secundum vim duplicem. apprehensivam scilicet et motivam. Ut si apprehensiva seu cognitivam quod ammodo trahit ad se et in se suum obiectum quod est verum. Sed inversus est ordo virtutis motive vel affective. prout dilective. cuius obiectum est bonum. quia tendit et extendit se ad ipsum. Causam dat per se. Verum inquit est in anima. sed bonum in rebus. Ut bonum quod est appetibile aptum imprimendo se per cognitionem. non enim velle possumus incognita. Appetitum pro quasi circulo quodam. redire conatur in appetibile. et se sibi dare. concitare vel imprimere. Propterea dicitur anima dum dilectum cogitat. et imaginem sui format vel speciem quod sibi dilectus imprimitur. Dum pro diligit. ipsa se dilecto dat et explicat. et ad ipsum quasi foris egreditur. **Discipulus.** Quid ad rem nostram. **Magister.** Multum omnem modum. Hoc est illud mysticum cum verbum Christi de dilecto suo. quod ingredietur et egredietur et pasca inueniet. Hoc iter aliud de Moyse. qui minavit gregem ad interiora deserti. ubi vidit dominum in flamma rubi. Gregem intelligit totam cogitationum turbam. quod ad interiora mentis colligit. Est alter ordo. dum Moyse vocatus a domino de nube caliginis erit ad ipsum. sicut Christus relicta turba ascendit in montem. Sic anima subintrans se et trahens ad se sponsum per cognitionem. dicit potest pasce me sponsum. Sic ipsum habere in lecto pacifice mentis et coangustate. ne sit locus adultero. Et tunc pro dilectione ad sponsum. trahit ad sponsum palatium. thalamum vel cubiculum. **Discipulus.** Quid postremo. **Magister.** Siquidem in hac coniunctione sponsi et sponse per dilectionem. surgit delectatio. dum rursus imprimitur se dilectus in dilectam. surgentes verba consolationis sue. dicit hinc delectatio quasi

quedam lactatio. Hinc est fructio complectentia universas beatitudinis partes. ut dores. retentionem vel apprehensionem inhesivam per cognitionem et dilectionem pariter et delectationem. Sic fructio descripta Aug. quod est amore inherere alicui rei propter se. in qua mentis delectatio quod scit. **Discipulus.** Dum rapit nos est amoris. oblitus sumus pene inquisitionem primitivam occurrentem super verbo tuo o beata beatarum. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. **Magister.** Regredi licet quoniam volueris. **Discipulus.** Pulsat hec anima questio. qua ratione potuit absque spiritu iactantie humilis ancilla domini. tam excelsum de se proferre preconium. Subit inde questio quo nomine digniori Maria nominetur. An beata quod cecinit. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Subsequitur alia questio. Quot modis Maria dicatur sit beata. **Magister.** Conabor satisfacere questis his. et quidem de primo scieris animam Marie magnificasse dominum. non solum quia magnus in se est. et magnus a creatura sua predicatur et colitur. sed etiam quia magnificam reddit animam cui magna facit qui potens est. Numquid pariter tibi magnificata videtur Marie anima. quod operationi supra modum magnifice fuit ausa prebere sensum dicens ad angelum. Fiat mihi secundum verbum tuum. Quid est hoc nisi fiam mater filii cuius pater est deus. Quid excellens. quid sublimius. vel (ut alius vult) arrogantius poterit cogitari. **Discipulus.** Hoc movet multos. quomodo stant simul et in unum conveniunt tanta humilitas. Ecce ancilla domini. cum tanta magnificentia. fiat mihi secundum verbum tuum. talis abiectione cum tali gloria. **Magister.** Doceat nos per haec si theologia parum est. conditiones magnifici. seu vim virtutis magnificentie. Magnificus utique non de honore vel gloria curam habet. sed de opibus preclaris. que gloria digna sunt et honore. colitur luce. spernit umbram gloria sua est (sicut dicit apostolus) testimonium conscientie sue. Non de alieno pedet iudicio cui modicum est si iudicet ab hominibus. vel ab homine. aut ab humano die. Nam qui se iudicat dominus est. Fit humilis pinde in fuga glorie. fit magnanimus in operatione magno. cuius dignitate meritorum. Denique cum gloriatur in domino gloriatur. Observat hoc magnifica nostra et magnificanda. que tota in dei gloria refundit beatitudinis sue famam. Quia fecit inquit mihi magna qui potens est. Non ergo mihi gloria. gloria sola sibi. Fuisti propterea virgo

beata sicut angelus dei. vt nec benedictio te
moneret nec maledictio p elationis aut deie
ctionis vicium. Que/quo magis gloria fu
gias/co magi te sequebat sicut umbra cor
pus. Esse bona. nō videri / volebas. ¶ Disci
pulus. Magnificus/magnorū dign^o ho
norū. nunquid inq̄s indicat eos qui se sper
nunt. ¶ Magister. Plane sic iudicat. ceter
q̄ puniendos. nō ppter se sed ppter iustici
am ⁊ alienā vtilitatem. Et uero longe diuini
us dat fides cum gratia. magnificentia cuz
humilitate cōiungi. q̄ inanis philosophia.
Dicit et sententia. Nō nobis dñe nō nobis
sed nomi tuo da gloria. Tibi gloria. nobis
autē confusio / qui serui inuiles sumus. qui
nihil habemus qd a te nō accepimus. tua ti
bi dona confitemur ⁊ reddimus. Uolumus
vt ad locū vñ exeunt flumina gratiaz reuer
tant vt itez fluant te donare. sis magnificus
in sanctitate ⁊ gloria. ¶ Discipulus. Non
ē quod p radicam. dic de secūda questione.
¶ Mag. Enunciaste videt ppheticō spiri
tu plena verbigena nra / q̄ hoc nomē adiecti
uū appropriatē sibi ⁊ anthonomaticē dare
p omnes generationes. velut nomen ep̄the
ton desup sibi datum. sibi debitū. sibi placē
tissimū. necnō conuenientissimū. iocundissi
mū ⁊ appropriatū. ¶ Dignare nos laudare
te virgo sancta. o ter quaterq̄ beata. Beata
p̄mo que credidisti clamat Elizabeth. Bea
ta scdo. qz gratia plena fm Gabrielis salu
rationē. Beata tercio ⁊ bñdicta. qz bñdict^o
fructus ventris tui. Beata quarto. qz fecit
tibi magna qui potens est. Beata quinto. qz
mater dñi. Beata sexto. qz secundata virgi
nitatis honore. Beata septimo. qz nec p̄mā
similē visa es nec habere sequentes. ¶ Disci
pulus. Numerasti numeros beatitudinis
sub quadaz generali laude. qd ceter si ad spe
cialia descendamus. ¶ Magister. Descen
damus placet. Sic em plenior dabit intel
lectus p̄conij quo beata dicit p omnes gene
rationes. Offerat aīo triplex beatitudo. Una
vie p spem. altera patrie p rē. tercia quasi me
diat inter spem ⁊ rē. inter viā ⁊ patriā. qualē
habuit manifeste christus. quē fuisse viatorē
fm animā. ⁊ cōphensorē fm sp̄m / nullus
ambigit theologus. ¶ Porro qualis sit bea
tudo p spem ⁊ gratiā / norunt cōmuniter fi
deles xp̄iani. Qualis preterea sit beatitudo
glorie. videmus nūc p speculū in enigmate.
credentes eam esse quam nec oculus vidit.
nec auris audiuit. nec in cor hominis ascen

dit Recogitata hō duplex hec beatitudo vi
am aperit vt tercia quasi media citi^o cogno
scat. qz minor ē q̄s glorie p̄summate. ⁊ maior
q̄s solius spei ⁊ cōmunis gratie. ¶ Hec abhor
ret hec distinctio theologica phisicaz ⁊ s̄ide
rationē. que ponit p̄tutes p̄mas politicas.
secundas purgatorias. tercias purgati ani
mi. quas Aristo. vocat heroicās Hec beati
tudo que purgati animi vel heroicālis excel
lentie dici potest. fuit in beata nostra duz vi
ueret / sup omnē purz hominē. sicut beata re
sident in patria sup omnē angelicā potestātē.
hec ē que a nullo vincit illustrius fm Dama
scenū. Et iuxta hierarchicā Dionysij legez /
p̄tinet eminētē omnē p̄fectionē creaturā
tanq̄ inferiorū. vt iure dicat regina mūdi et
dñā. Uis igit breui compedio Marie beati
tudinē notaz tibi fieri. da sibi p eminentiam
quicqd in creaturis videris melius ip̄m q̄
nō ip̄m. Et si nō formaliter. tamē eminenter
q̄s distat a deo. Et qm particeps fuit i
via vtriusq̄ beatitudinis vie. ⁊ patrie. por
nemus aliquas de p̄ditionibz beatitudinis
eterne. p quas gradatim veniamus ad peti
ta vel ad petenda. ¶ Discipulus. Expedi
ens iudico. nec audiendi tenebit me fastidi
um. etiam si p̄cognita narraueris. ¶ Mag.
Est beatitudo sp̄s que sepat ab ania. i. a
sensuali portione. Hec fuit in xpo viatore.
Hec in spiritibus sepatis viger. Habet ni
hilominus anima suā beatitudinē duz resu
met incorruptibile corpus a sp̄i beato. Di
cit incorruptibile pro tollenda calūnia quā
vellent aliqui struere de resuscitatis iustie tē
pore passionis. quozū sp̄s statim in descen
su sp̄s xp̄i in lymbū patz beatificati sunt.
qñ momordit xpus infernū. saluando sp̄s
istos p beatificā visionē. d qua latroni dictū
ē. Hodie mecū eris in paradiso. qui purgā
dū fortassis aliqd habebat. nisi p̄ilegiū no
uitatis aduētus regis / ip̄m sicut ⁊ alios mul
ros. forsitan ⁊ oēs / tūc a purgatorio liberaf
set. Tales inquā sp̄s beatificati / si corpus
nō incorruptibile susceperūt. aut qz mortui
sunt fm quosdaz. sequit vnū mirabile q̄ ta
les fuerūt cōphensores in corpe mortali si
cut xps. Sequit etiā qz fuerunt bis mortui
sicut Lazar^o. cū statutū sit om̄ibz semel mo
ri fm aplm. Rñdent. qz ap̄lus nō negat qn
pluries. Et uero nulla sit ambiguitas de re
surrectōe nouissima. Sunt autē tres doctes
sp̄s beati. sit sepatus aut iunctus. q̄ sunt
fruitio. visio ⁊ tētio. Sūt quatuor ip̄s aīe
Ji 4

Tractatus quartus

sensitiue resumpto corpe glosso qd plene sub
ditū ē raz aīe qz spiritui. Un reddet claz. im
passibile. agile. subtile. Nolo tñ existimes qz
spūs ⁊ anima sunt in eodē hoīe / mō vel tunc
due nature distincte / vel due anime ⁊ eēntie
licet fuerit aliqñ articulus in anglia cōdem
natus dicere. qz nō sunt due aīe in homīe eo
dē / rōnalis ⁊ sensitiua. Prior hō sentētia te
nēda ē. prout ecclesiasticis dogmatibz conti
net. Dixit xps qz potestātē habebat ponēdi
animā suā. sed qz illa sit spūs / notauit euāge
lista. Tradidit spm. ¶ Discipulus. Pridez
ira dixisti. pridem ira nouisti. et pone quod
ordiris. ¶ Magister. Quia loquimur de
dotibus que solēt attribui nubētibz. Spō
sus em̄ dotat spōsam / et nulla creatura non
vnica diuinitati (vt excipiat anīa xpi) digni
or fuit dei sponsa noiari Maria vti p spon
si ⁊ spōse metaphora / dū inquirimus beate
Marie laudes atqz pconia. dū viatrix etiaz
peregrinaret i terra. ¶ Discipulus. Gratā
ter acletus accipio / quatin⁹ in his assumpti
onis sue solennijs. duz cantica canticorū re
sonat ecclesia tanqz epithalamū suuz / mate
ria pquirendi iocundissima ministrat. ¶ Ma
gister. Animaduerte. quēadmodū tres in
matrimonio succedunt gradus. Est em̄ ma
trimoniū iniuriatū. ē ratū. ē psummatū. ¶ Di
scipulus. Scio. sed qd ob hoc terere vis?
¶ Magister. Uolo dicere virginalē spon
sam nostrā / fm̄ triplicē hunc statū triplicem
habuisse beatitudinē. Beatā respice primo
mō / dū ab instāri creatōis spūs sui. iniuriatuz
ē matrimoniū cū eterno sponso deo. p arraz
fidei. spei. charitatis. ⁊ ceteraz virtutuz. Bea
tā respice scdo modo. dū matrimoniū plenū
psummatū ē in assumptōne corpis ⁊ anime
cum eternitate dotū suaz. Beatāz intellige
tercio mō / qñ matrimoniū fuit ratū in conce
ptione filij dei. ⁊ deinceps p gratiā psumma
tum / ne dissolui posset p peccatum. qz uis ad
cubiculi secretū primo fuit in assumptōe in
troducta / vbi fuit ⁊ ē matrimoniū psumma
tum. ¶ Discipulus. Iaz velut p rimulas
incipio videre quo tendit iter tue deductōis
¶ Magister. Videbis apertius si paucula
de dotibz enumerauero potius qz docuero.
Tres idcirco dicunt̄ dotes sponse ad cubi
culū sponsi recepte p gloriā. visio. fruitio et
tentio. que m̄dent tribus theologiacis virtū
bus vie. qz sunt fides. spes ⁊ charitas. ⁊ tribz
aīe viribus. rōnali. cupiscibili. irascibili.
• Dicunt̄ in quā igit̄ dotes. qz sunt habit⁹ dū

sponētes tres istas vires fm̄ mētē qz ē spūs.
immo vnus tunc cuz sponso spūs / ad actus
qui beatitudinē constituunt. qui qui sunt in
tuitiua visio. ⁊ actualis fruitio cū eternitate
Ad quid valent dices iste dotes? Sane qñ
nus sponse suppetet. vñ porret iugū suauis /
simuz ⁊ onus leuissimū beati iugū. vbi sit
mens suo mō parens verbi ⁊ sacrariū spūs
sancti. Nunquid videt̄ talis tantiqz filij edu
catio iugis ⁊ eterna / qualē habet ipsa mens
verbigena. virgo in vnū mater ⁊ filia. ¶ Di
scipulus. Euenisse credimus hec tria fil
in maria. sed quo pacto pueniāt in mētē rō
nali / nō ita pspicio vt virgo dicat̄ mater ⁊ fi
lia. ¶ Magister. Virgo noiāt ppter sinde
refūm. que nunqz violat̄. Mater qz parit i se
verbū / rorante desup patre luminū cui⁹ ē fi
lia. cuius filio nuptialiter iuncta ē. Quid
nī tūc psaller ⁊ exulcet Marie spūs in deo sa
lutari suo. laudās. psallēs ⁊ iubilās pleno ro
toqz cordis affectu. hoc canticorū canticum
amoris p amorē canticuz nuptiale qd dicit̄
epithalamū. Canticū nouū / ppter illū qui
noua fecit oīa. Tenor hui⁹ cātici p̄sistit in ef
fentiali beatitudine visionis. dilectōis ⁊ frui
tionis dei. qz semp vno et inuariabili canore
subsistit ⁊ resonat. ¶ Porro respect⁹ creatu
rarū tā in verbo qz i pprio genere / mouet ad
canticū multiplici varietate decorū tanqz p
discantu. Neqz dubitaueris oēs ⁊ singulas
in vnū pcurrere / mentalis spūs affectiones.
Formabitur em̄ melodia spūs ad exemplar
armonie siue melodie diuinalis que stabilis
semp in se manēs fastidire non pōt / tanqz as
fidue renouet. ¶ Habes ecce veritatē p̄clusi
onis vni⁹ quā tu tibi declarari qñqz postu
labas / si maria in hoc canticō se in omēs p
fundebat affectus vl anime passionēs. ¶ Di
scipulus. Habeo forte pro statu glorie. qz
uis ambiguū videat̄ si sint i spiritibz beato
rum oēs affectus tot ⁊ tales. quot ⁊ qles sen
timus in via. imo nō ē dubiū de dolore. Nō
em̄ erit amplius ibi luctus neqz clamor / sed
nec vllus dolor. ¶ Agt̄ De hoc statim vi
debimus. Tu colligas ⁊ intelligas interea
quale fuerit canticū beate vginis quot voci
bus alternatū. dū iā adepta fuerat beatitu
dinē illā. qz dicta ē supior ad beatitudinē soli
us vie proxima ⁊ vicina beatitudini patrie.
Quid si viatores aliq̄ exercitatos p p̄suctu
dine sensus mētis habētes / possint cū omni
p̄mptitudine voces affectuū fm̄ notulas qñ
qz vocaliū / sp̄as p sillabas p salmoz. mā

quas concinere vel formare. ¶ Discipulus.

Concludit intelligentia tua / q̄s rōnabilis
 sit cōclusio que nō ita recipiēda ē / quasi vor
 quilibet affectōis retineat sonū integz. frā
 gunt em̄ quadā allisione nō aliter q̄s in com
 positione dictionū videmus. Nō em̄ hec di
 ctio magnificat plene sonat. istas lras in a g
 nificat. sed in vñ colligunt quasi terciuz
 mirtū sonū. Usus ē p̄hs hoc exemplo. duz
 de mirtōe tali loqueret elemētoz. q̄ manent
 quidē i mirtō sed refracta. vel fm̄ eētā / vt
 placet Auicēne. vel vt Auerzois fm̄ pprias
 qualitates. ¶ Magr. Exempluz placet qd̄
 inquisitionē philosophicā p̄supponit. Et ē
 plū aliud. video de multis aromatibz simul
 tritis. ex quibz odor tercius mirtus resultat
 q̄s plus redolēs aroma p̄dominās. Lo a
 p̄tē exclamatio canticoz. Que ē ista q̄ ascē
 dit p̄ desertū sicut virgula fumī ex aromatī
 bus mirtbe ⁊ thuris. ⁊ sequit. ⁊ vniuersi pul
 ueris pignētarij. Exemplū aliud ē in re no
 stra. licet em̄ pueri distince p̄s sonent. vt re
 mīsa. postmodū iungūt lram paulatim. cuz
 vocibus istis. tandē vsu p̄tinuo cantāt sine
 vocibz norulaz. qd̄ tandē exemplū i p̄trapū
 cro. deinde in discatu p̄l̄ apparet. vñ valea
 mus ad musicā cordis trāsferre rōem vbi ce
 leritas maior est atqz faciliōz sonoritas affe
 ctionū spūaliū q̄s sit exterior vocaliū. ¶ Di
 scipul⁹ Das p̄xim vtendī gāma mystico
 canticoz cordis. Nū palā sit nō eē sistenduz
 iugiter in his q̄nqz vocalibz. a. e. i. o. u. Sed
 nec i singulis deliberare pausandū ē affecti
 bus. Alioqn̄ fantasia plus tandē ledere q̄s
 intelligentie recreatio pueniret. Cui⁹ ratōes
 sensuales nos quotidie docet cantus. ¶ S
 manet dubitatio mora de beatīs deo iubilā
 tibz. apd̄ q̄s sola vor leticie. ⁊ nulla spei. nul
 la compassionis. nulla timoris. nulla deni
 q̄ doloris resonare videt. Et hec dubitatio
 verti pōt ad beatitudinē marie virgīnis pro
 statu vie prima statui patrie. qm̄ nō habebat
 p̄cā q̄ doleret. qm̄ conformis erat sua in om
 nibz volūtas prouidētie dei. que in sui di

3 positione nō fallit. ¶ Magr. Habebit hoc
 vltimū de conformitate voluntatis locuz p
 priū. Ceteruz de affectibz beatificati spūs
 edoceri poteris p̄ similitudinē determinatio
 nis abundāter tradite p̄ doctores de virtuti
 bus moralibus ⁊ theologicis. ⁊ de donis. be
 atitudinibus ⁊ fructibus si manēt in patria
 Quorū finalis ē resolutio q̄ in quolibet bo
 no habitu reperit̄ aliquid quod dicit̄ p̄fecti

onem. sed in pluribus diunctū est aliqd̄ pro
 statu vie imp̄fectionem notans vel indigen
 tiam. Fides dicit̄ innitentiā p̄ime veritati.
 spes diuine liberalitati. charitas diuine bo
 nitati. ⁊ horū quodlibet vtiqz bonū est p̄fici
 ens spm̄. Sed ad imp̄fectionē respice. Fi
 des importat enigma. spes cū enigmate fu
 turā fruitionē. charitas vō a deo. q̄ quis hic
 nō consequat̄ intuitiā visionem. Peniten
 tia dicit̄ detestationē peccatoz. Timor fugā
 separatōis a deo Compassio seu misericordia
 p̄mp̄tudinē auxiliandi. zelus amores iusti
 Et ita p̄ om̄ia reperies aliqua de se bona / si
 p̄iuctos defectus abstuleris. vt a penitentiā
 peccatū p̄missum. a timore periculū cadēdi.
 a compassione miserā cui nūc oporteat sub
 ueniri. Sic itaqz de singulis affectiōibz bea
 toz spūaliū. quas theologia vocat extenso
 nomine passionēs. que nō sunt in spūitu ra
 tionali. maxime sepato fm̄ realē mutationē
 quādmōdū philosophi stricte loquunt̄ de
 passionibus sensitiue anime. Affectio autē
 spūitū immutans int̄cionalis ē. sicut gau
 diū ⁊ desideriū de deo. odiū vel displicen
 tia de peccato. resilitio in deuz ⁊ ab inferno.
 affectus succurrendi alieno incōmodo. ¶ Di
 scipulus. Et si magna pars questionis so
 luta cernatur p̄ exempluz de virtutibus. ta
 mē descriptio beatitudinis affert scrupulū.
 quoniā beatus ē qui habet quicqd̄ vult fm̄
 antiquos et Augustinū / qui addit. nihil ma
 li vult. Beatus dicit̄ quasi bene actus. cui
 om̄ia optata succedunt fm̄ Cassiodoruz.
 ¶ Magr. Conclude primo p̄rbimo
 logiaz beati contra stoicos. q̄ virtutes non
 sunt insensibiles. quia dicit̄ beatus quasi
 bene actus. ergo bene motus. ergo nō insen
 sibilis. Et hec certe p̄cedunt de affectiōibz in
 trinsecis ratōis. sed sensuales omnino detra
 hunt a sapiente quasi sareos virtus efficiat
 ¶ Porro nō ē de ratione beatitudinis q̄ bea
 tus statim habeat quicqd̄ vult optandū / ma
 xime circa alterū. sed absoluta beati volun
 tas sicut semp conformis ē diuine voluntati
 sic semp implet̄. Et hui⁹ declaratio p̄priū
 locū habet. ¶ Supest̄ distinguere de spūiti
 bus affectionū receptiuis. Aliq̄ sunt impas
 sibilis effecti. ⁊ hoc contra passibilitatē lesi
 uam vel corruptiūā vel abiectiūā perfectio
 nis debite. vt in celo. qm̄ nihil impedit. imo
 confert esse passibiles passione perfectiua. si
 cut dilectio dei / suaqz fruitio. Nōne celū im
 passibile dicit̄ p̄mo mō qd̄ lumine solis cey

Tractatus quartus

nitur mutari. Alius est spiritus rationalis atque re-
ceptivus lesue passionis/etiam ut spiritus est. et h
quotidianum est nobis viatoribus/velim? no-
limus. Et de damnatis spiritibus fides cre-
dit. sed modus alio loco dicendus est. Est ter-
cia vel fuit in nonnullis spiritibus proprietatis.
que dedit eis posse non pati passione lesuayl
disconuenienti. qualis fuit per statu nature in-
stitute. et qualiter erat in anima christi nisi sp
te passiones suscepisset. Uides ne igitur quod pri-
mus spiritus per passiones non leditur qualescun-
que. nec si poneretur in stagno sulphuris arde-
ntis Gaudet assidue/nec gaudium minuunt
alie iuncte affectiones. sicut compassio defi-
cientium. detestatio peccati. resilitio reuerenti-
alis in propriam paruitatem/que timoris speci-
es est. Diuini denique viciozum/quod est zelus bo-
nus. et ita de reliquis imperfectione semota.
Tertius spiritus suo modo carebat lesuis pas-
sionibus in primo parente. et nunc forte sicut
Enoch et Helya. Sed an beate nostre talis
fuerit exultatio spiritus in deo salutari suo non
arbitror asserendum quoniam doluerit tam anima quam spiritus.
non enim glorificatus fuit spiritus suus sicut spiritus
christi. nec voluntate sola passionibus lesuis
subiacebat. Tuas (inquit Simeon) ipsius
animam pertransibit gladius. Discipulus? Non
ne fuit immunis ab omni peccato nostra be-
ata. et si sic/cur passa est. quia quicquid pati-
mur/peccata nostra meruerunt. Eua deni-
que fuisset ante lapsum ipsa Maria perfectior.
quod tunc poterat nihil pati. Magister No-
tata est alibi responsio. quod in Maria fuit neces-
sitas originale peccatum contrahendi secundum cau-
sas inferiores. secundum legem propagationis et con-
iunctione viri cum femina. Let enim superior
preiudicauit huic necessitati pueniendo ca-
sum per sanctificationem et gratiam. Sic dicit in
alio casu sanctus Thomas de occurrentibus
tempe iudicij obuias christo in aera. quod si non
moriantur. hoc non est secundum causas inferiores quibus
habebant necessitatem moriendi. Nec est
contra apostolum dicentem. Statutum est hominibus se-
mel mori. deinde iudicium. quod privilegium
superioris hoc suspendit. Non secus est in propo-
sito de Maria a necessitate contrahendi origi-
nale peccatum puenta et privilegiata. et excellen-
tissime sic redempta/qualiter redimi non ege-
bat Iesus christus. quod per carnalem concubitus
non formatus. Dolores idcirco pertulit Ma-
ria. non omnino sponte sicut filius. sed nec pe-
nitus inuoluntarie sicut nos. in quibus mor-
tali viciosi pueniunt iudicium rationis. quos ra-

tio pueniebat in Maria. Alioquin venialia
saltem commiseret. Nihilominus dolebat pro-
pter spiritum passibilem et statum. cum omni tamen mo-
deratione et virtute et merito continuo. Con-
plebat insuper illud apostolicum. Gaudete in do-
mino semper. iterum dico gaudete. Sciebat quod
dominus sibi prius erat et fuerat supra ceteros
viatores. quod notauit cum subiunxit per causa ex-
ultationis sui spiritus. In deo salutari suo. quod
resperit inquit humilitate ancille sue Iuxta
promissum per Esaiam. Super quem respiciam
nisi super pauperulum et contritum spiritu et tre-
mentem sermones meos. Quis certa esset non
minus apostolo. quod neque mors neque vita tamen sepa-
ret eam a charitate dei que erat in christo iesu
salutari suo. Et ideo prius gaudebat plus
quam in sola spe. sed minus quam in re glorie. Ecce
habes in hac dictione beatam E. per spe. habes
a. per leticia. Jam supra spem addit tertium a.
dum venit in gloriam. Huc per caritatis accedit in-
cidens consideratio nominis huius beatitudo. quod
quoniam vocales quoniam significatias affectum in-
se claudit. Letex quod dixisti. omne quod pari-
mur/peccata meruisse. vix est propter originale
peccatum/quod remouit prohibens lesinas passio-
nes cum peccatis. Nostra denique beata semper
habuit gratiam gratum facientem. que originali
supereminet iusticie quam primitus ornata fuit eua.
sed perdidit. Discipulus? Accepisse puro suf-
ficientem per leticia prius conclusionem deductio-
nem de cantico Marie secundum omnes affectus sub
omni facilitate formatas per organum cordis.
vbi fulgebat mentis verbum sententiosissima
numeritate representans velut mirabiles ra-
tiones rerum instar patrie. licet adhuc in enig-
mate vie. At tuero putas ne credendum quod vo-
cale canticum addiderit nonnumquam hec beata?
Magister. Sane puro maxime in ista
peregrinatione laboriosissima. comitibus Je-
su puero et originali sposo ioseph. ut adimple-
ret ad litteram illud psalmi. Carabiles mihi erant
iustificaciones tue in loco peregrinationis mee.
Cur preterea non cecinerit corporaliter recreando la-
bozem. nunc psalmos patris sui David. nunc can-
ticum proprium. nunc illud Zacharie. nunc Sime-
onis. alludens sponso blandienti et dicenti.
Uox tua sonet in auribus meis. vox enim tua
dulcis. Nunquid existimas beatam nostram
in iocundissimo partu et post partum. dum na-
tus erat saluator mundi concinens angelis.
Gloria in excelsis deo siluisse? Nunquid
non infantiposito in pscpio et stenti. debuit et
consolatorum fescenium/dulci susurrio velut

Super Magnificat LXXXIII

aure tenuis resonare: Quid hō de celebri ri-
 tu ppriaz nuptiaz cōiecturas. q̄ nuptijs ali-
 enis interfuit hilariter honoradis. ⁊ vino de
 aqua facto gratuita pierate solandis. Quid
 in templo nutrita ⁊ de canticis syon edocra
 debuit queso silere: ¶ Discipulus. Beata
 memoras. que nō abhorrent a pia crudeli-
 tate. etiam si addideris iustum Ioseph cum
 puero Iesu nōnūq̄ vna cecinisse. Sed hec
 hactenus/que seculi prudentis in oculis su-
 is/quibus omne quod purant sublime vide-
 re/nuge videbunt aniles ⁊ indigne. quasi nō
 multo amplior fuerit humiliationis. v̄l cru-
 cis mysteriū. vel lotio pedū. immo generali-
 ter omnis actio nouissimi virozū. quia fact⁹
 est propter nos opprobriū hominū et abie-
 ctio plebis. q̄ sint ista que dicimus de Ma-
 ria. ¶ Magister. Das materiā dissolutio-
 nis prius facte questionis tue. cur erumpēs
 in canticū nouū/dixerit beata Magnificat
 anima mea dñm. Sane quid magnificenti-
 us eo/cuius magnificentiā eleuata est sup ce-
 los: Quidni tales magnificaret/hoc est ma-
 gnificum predicaret: Quidni toto nisu di-
 laret ⁊ extenderet anime sinū ad eius am-
 plexū: Quidni p̄terea. crebrius alternaret af-
 fecus suos fm notulas vocaliū. modo d̄ le-
 ticia in compassionē. sentiens q̄ miseratōes
 dei sunt sup omnia opa eius: Precipue nūc
 quādo misericordia dñi plena fuit terra. qñ
 completa est postulatio psalmiste. Et veni-
 at sup me misericordia tua domine. salutare
 tuum fm eloquiū tuum. quando misericor-
 dia ⁊ veritas obuiauerunt sibi. quādo iusti-
 cia et pax osculare sunt. quādo de⁹ dedit be-
 nignitatem. et terra nostra dedit fructū suū.
 quādo timidus. dolens ⁊ languidus homo
 p̄ sapientiam accusatus. p̄ iusticiam damna-
 tus. ⁊ punitus p̄ potentiam. suscep⁹ ad gra-
 tiam p̄ viscera misericordie dei nostri. ī qui-
 bus v̄stitauit nos oriens ex alto. glorificati-
 onis eterne spem afferens. qñ solura mors
 deperit/dat triumphus gratie. ¶ Discipu-
 lus. Coniugio. Tales inenarrabiliter con-
 templationes/beatā nostrā sub omni celeri-
 tate in momento. in ictu oculi. in nouissima
 tuba contulisse. ⁊ in affectum suauissimi cor-
 dis traducendo cantasse. Juxta ⁊ supra per-
 mictionē notarum. vt sit in verbul seu mi-
 nutis discantuū Inonans igitur voce fere-
 na p̄sonuit post Elizabeth preconiiū. immo
 tonuit et exclamauit voce gr̄adi ad aures se-
 culozū omniū. Magnificat anima mea do-

minū. Talētium carmen nobis diuina ma-
 ria quale sopor fessis ī gramine. quale pestū
 dulcis aque saliente sitim restinguere riuo.
 Sed redit ad cor. cur nō dixit maria. Ma-
 gnificat anima mea dominus: ¶ Magister. ¶
 Altriori reperamus principio. dicētes ma-
 rie linguam/ fuisse calamū scribe velocit scri-
 bentis. hoc est spiritus sancti. qui nedum ve-
 lociter/ sed multipliciter scribit. adeo q̄ non
 est iota vnū positum sine causa. non est aper-
 vnus/ tam in significatione q̄ in ordine fru-
 stra locatus. Et quo perpendit q̄ laraz lau-
 ta sit mensa sapientie sacre/ que tot epulas et
 fercula ministrat quor possunt a quocunq̄
 veri ⁊ salubres sensus elici. fm quadruplici
 expositionis genus. ¶ Preuidens igit spūs
 sanctus seminariū quinq̄ vocalium nō esse
 p̄tereundū a posteris. sed inde significatio-
 nes alias/ modo quo nūc fecimus ⁊ facturū
 sunt aliū subtilius eliciendas/ voluit primuz
 canticū canticoz marie versiculū terminari
 sub hoc nomie trissillabo dñm. tāq̄ neuma
 ppriū. o. i. v. ¶ Discipulus. Diz hō cur
 canticū summe leticie/ finiuit ī voce doloris
 ⁊ mesticie. qualē v. quita notulaz designat:
 ¶ Magister. Triplex occurrit hic. ⁊ nūc mysti-
 ca ratio. Prima quatinus et p̄ma vocali. a.
 ⁊ vltima. v. redderet quasi diapente. q̄ ē qñ-
 ta p̄fecta. Altera quatinus fieret antheron
 seu p̄trapolitio gaudij ad merorē. Tercia p̄
 laude humilitatis. q̄ cantica vie solet ī dolo-
 re terminare. quasi diceret. Quō cantabim⁹
 canticū dñi in terra aliena. Sit pinde graui-
 oz. solidior ⁊ aminētiore ipsa salubris leticia
 q̄ tali sine stabilitur interrogatōne humane
 miserie. sed nō absq̄ misericordia. quā J. iū-
 ctū sibi notat. ¶ Discipulus. Nō dilataue-
 ris nūc hanc imaginationē. sed te cōfer ma-
 gis ad causam l̄ralē. ¶ Magister. Ista quidem
 l̄ralis est. q̄ fm litteras. Sed ad intentioez
 tuā dico. q̄ inicitū sapientie ē timor dñi. Si
 ego dñs (ait ipse) vbi ē timor me⁹: Timor (vt
 scis) ad antiquā leges spectabat. sicut ad no-
 uā amor. Dñs p̄terea pl⁹ respicit op⁹ creatō-
 nis ⁊ potētie. Un̄ ab oib⁹ magnificad⁹ eē cō-
 cedit dñs. Romē hō qd̄ ē de⁹ salutar⁹ me⁹.
 ad op⁹ recreatōis ⁊ gratie. nemo xpian⁹ am-
 bigit p̄tinere. Iō cur debuerit subsequi vt
 des. ¶ Discipulus. Fisi pus oñdisses que
 admodū beata n̄ra p̄iceps inuenculaz rym-
 panistriarū/ poruit alternare repēte ppriaz
 meditationes ⁊ affectus. non ita satifacerēt
 mibi r̄nsiones tue. q̄ talē nequeo p̄seq̄ ceter

Tractatus quartus

ritate. ¶ **Agf.** Dat causam, q̄ ait. Corp⁹
qđ corrupit aggrauat aīaz. ⁊ deprimūt ter
rena habitatio sensuz multa cogitantē. Hīc
hō beate puerfatio iā erat in cel. iā q̄z doctes
corpis gloriificati inchoabat/er abundātia
virtutū. necnō dominij spūs sup aīam ⁊ cor
pus. vt eēt inde corpus agile fm omīs vires
cognitiuas ⁊ motiuas subtile. Preterea cla
rum nec ita passibile vt nostruz qđ puenitur
a primis motibz. sed tñ ista minus q̄ nūc in
patria. ¶ **Discipulus.** Des aliquod indici
um corpis Marie spm̄ nō p̄grauāt. ¶ **Ma
gister.** Preueniebat spūs suus corpales in
tus motus. qui nati sunt obseq̄ rātoī. Non
grauabat eam puerperū. nulla labes tyran
nicerebellionis et fomite/colaphizabat eā.
deniqz nullas in se cōmōtiones illecebrose
carnis sensit. sed a respicientibus se/ sedauit
**Credi silt debz q̄ ab audientibz serenissimā
vocē eius. Secus de aliārū vocibz q̄ ad ge
bennā inflām̄t. Ideo nec p̄dicare pmittun
tur. nec cātus apud eas caret discriminē. plus
q̄ sibil⁹ colubri vel serpētis. quaz sunt ocu
li vt aspectus reguli. ⁊ tactus germinā virtu
tū eradicas ⁊ erurēs. ¶ **Discipulus** Sen
tio quos ⁊ quas tangit illud. secus et ista di
uersitas a Maria. Sed vtz caruerit tēpta
tionibz inimici. ¶ **Magister.** Hō oportet.
qz sathan si ausus ē tēptare filiū dei. quō nō
tēptasset matrē? qđ ei cessit ad palmā victo
rie multiplicis ⁊ aureole. vt coronare q̄ legi
time certasset. qz nō vt Eua succubuit tēpta
tori. Dolebat p̄terea cū dolentibz. gaudens
cū gaudentibz. sed vtrūqz moderamine sum
mo. vt plus de vūlneribz ⁊ necibz anīaz p vi
cium/ q̄z corpōz. p pestē ⁊ gladiū vteret. etē
plo filij plus dolentis ingratitudinē n̄re ne
quitie. q̄z tormentū mortis pp̄riē suo modo
Quare nolī dubitare. qz canticū suū iocun
dissimū ⁊ a iocūditate icēptū/ instituerit ma
ria cū timore sancto. cū zelo bono. cū visce
rosa p̄passione. cū spes multo desiderio. quā
vgebat charitas exclamare post ascensionē
filij sui. Filie hierl̄m nūciate dilecto qz amo
re languo. ¶ **Discipulus.** Uellem p̄pares
beatitudinē Marie q̄ nūc frui ad beatitudi
nē vie. q̄ licet fuisse sit probata singularis. ni
hilomin⁹ patrie par nō fuit. Cū em̄ p̄rullisset
Ihs Johem inter natos mulierz/ subiūvit.
Qui minor ē i regno celoz maior ē illo. Ita
qz rez mihi feceris. festisqz suis accōmodā/ q̄
recolūm⁹. ¶ **Magister.** Suspice nūc oculis
intelligētie. ⁊ aures erige fidei. quēadmodū**

magnificauit hodie Maria dñm. vidēs fa
cie ad faciē xpm̄ q̄ sibi magna fecit et inscri
tabilia. p̄us i terris. nūc in cel. ¶ **Discipulus**
Constituit ipsa sola hierarchiā scđam sub
deo trino ⁊ vno. hierarcha p̄mo ⁊ sūmo apđ
quē hierarchā humanitas filij sui sola subli
mata sedet a dextris sctis dei p̄ vnitatem
suppositi. ¶ **Magister.** Suscepit ipsa dñs
recoz datus misericordie sue. collocās ipsaz
sup oēs choros angelozū. apud quos videt
beatus Johannes baptista prim⁹ post ma
riā positus in ordine seraphin loco Luciferi
simul ⁊ aliū p̄ qualitate meritoz vsqz ad infi
mū ordinē angeloz. sub q̄ repositos dicunt
saluatos ex solo xpi merito deficiente pp̄rio
q̄ scđam hierarchiā p̄stituunt. ¶ **Magnifica
ta ē ita hodie beata vgo vt regina celi. imo ⁊
mūdi. iure vocet habēs p̄minentā ⁊ sctitē
influriā sup oēs. Principatū habet dimi
dij regni dei si sic dici pōt/ sub typo Hester ⁊
Alsucri. Regnū quippe dei p̄sistit in prāte ⁊
miscōia. Semel locutus ē de⁹ duo hec au
diui. qz potestas dei est ⁊ tibi dñe misericor
dia. Potestate dño remanēte/ cessit quodā
modo miscōie ps xpi matri sponseqz regnā
ti Hinc ab ecclesia tota regina misericordie
salutat. ¶ **Magnificat hodie dñm. quia ma
gnificata p̄ omībz diebz vite sue. Plenū gra
rie p̄plementuz/ hodie secura recepit. Nulla
dies ipsi festiuoz. nulla desiderabilior iocū
ditate refulsit. Felicius parit hodie gliosa fi
liū in corde/ quez viatrix in corpe genuerat.
immo iā nō meminerit p̄ssure. quia natus ē
homo in mundū altez ⁊ in sinu patris collo
catus. ¶ **Quāris hodie. o qualibz armonie
modulis adaucta celestis melodie cantilena
resultat. Nulla post xpm̄ vox suauior. nulla
penetrabilior ⁊ acutior. nulla liquidior erau
dit. Consonat ei pro tenore grauissime p̄sso
grauissimus ⁊ infim⁹ peccatoz lucifer cū si
mul vlulantibz ⁊ stridentibz damnatozū ru
gibz. Consonāt inquā. quia iusticie voces
consentaneas molli modo cātū melodizāt.
sed eis ve ve. deo autē gloria ⁊ magnificētia
in secula seculozū. ¶ **Exultauit spiritus inbi
ans prius in deo salutari suo. nunc impleto
funditus hiātu desiderio. requiescit i intimo
sinu sponsi dilecti dei salutaris sui. Pri⁹ an
xia deprecabatur. Osculet me osculo oris
sui. Prius vbera sponsi sitiebat. prius trahi
se post se postulabat. Hodie toto amplexu
nunqz abruptenda. toti sponso beata cōiū
gitur. Inebriat ab vberate vberū spōsi/ et********

torrente voluptatis nulla iam necessitate tra-
 heda potat. ¶ Trabat nos post se deprecatur
 cui nomen olei effusum. vt curraz in odore
 vnguentoz suoz. Currat i via quedā adole-
 scente. s. frutes ⁊ actōes portōis inferioris
 Ita p metaphorā nomiauerimus. Gaudet
 omnes p virtutes esse fecundas / fecundet em̄ in
 fecunditate meritis eius vir noster dux ⁊ gi-
 nantis nostre / que ē supior portio mētis no-
 stre. ¶ Glorabatur se introductā in cellaria
 regis quasi sub clauē custodita / cui mō om-
 nia parent secreta regis celestia. ¶ Stillet no-
 bis d pmpriarijs paradisi plenissimis refri-
 geris potu aduersum estuz viciozū. Nulla
 iam sibi nigredo vel fuscado. nulla p solis ex-
 ulationē decoloratio. nulla iam pugna filio-
 rū matris sue cōtra se. nulla vinearū haben-
 da custodia. omnia q̄ppe parata. omnia secu-
 ra sunt ⁊ trāquilla. ¶ Tu beata dilectū tuuz
 oprabunda petebas. Indica mihi quē dili-
 git ania mea. vbi pascas. vbi cubas in meri-
 die. ne vagari. id ē vane agi incipiā / post gre-
 ges sodaliū tuozū. Cernis nūc dilectuz / ni-
 mia claritate simul ⁊ feruore p intimā ⁊ meri-
 dianā visionē / vt nullus sit amplius euagā-
 di timor. nullā discrimen oberradi / post gre-
 ges fictozū pastorū / qui sponsi se simulabāt
 ¶ amicos / sed fallēbāt. ¶ Hō iā audies quasi
 sub ambiguitate sermonis. Si ignoras te
 o pulcerrima mulierū. que deū. que te. q̄ om-
 nia cognoscis / pcul hinc procul egredi per-
 culū. post vestigia gregū nulli superunt hedi-
 fedoz affectuū pascendi. nulla pastoruz ta-
 benacula plura videbunt. qm̄ tibi est vnuz
 ouile ⁊ vnus pastor om̄i diuisionis suspitio
 nereiecta. quādo scandens ad ethera prātes
 aereas debellasti. nihil aduersuz te malignā-
 tes spūs posse sentientes. Admirari potius
 oportebat demones / et pauescere quasi que-
 rentes inter se. Que est ista que ascendit p de-
 sertū / quasi aurora p̄surgēs. que nobis ē v̄m-
 bra mortis. ⁊ terribilis vt castrorū acies or-
 dinata. ¶ Non ē quidē incredibile christum
 fuisse / cuius currus erat decē milibus mul-
 tipler p angelos. ducens secuz multā ex pur-
 gatorio captiuitatez. ob honore noue coro-
 nationis ipsi⁹ que regina misericordie et do-
 mina gratie ⁊ mater miscōie. sub cui⁹ imper-
 rio sunt om̄ia iura regnozū. vt in suo nomie
 flectat omne genu. celestū. terrestriū ⁊ infer-
 noz. Quis aliter ad filiū benedictū. q̄ tamē
 subditus dignatus ē esse illi. ¶ Causam me-
 ditor alteram. cur Maria comparatur equita-

tui dei in curribus Pharaonis? Iā nō pro-
 pter se. sed ppter nos viatores / quos a diabo-
 lico Pharaonis defendit incurfu. ¶ Consi-
 gnamus ad eius opē. qm̄ submergit Phara-
 onem istum regē sup omnes filios supbie. ⁊
 hoc cū curribus ⁊ equitibus amarissime pe-
 nitentie lachrimose. Quoties dispersis su-
 perbis mente cordis sui. deposuit potentes
 affectus de sede tyrānidis. ⁊ exaltauit humi-
 les penitētes. eos esuriētes implens bonis.
 quales inuitat dicens. Et a generatiōibus
 meis implemini. ¶ Discipul⁹. Quo pacto
 Marie spūs id quod ē p̄puz dei p̄fessus ē.
 Fecit inquit potentia in brachio suo. disper-
 sit superbos mente cordis sui. ¶ Magister.
 Cū sponsus et sponsa spirituales sint vn⁹
 spūs. cur nō eadē poterit esse vox amboruz.
 q̄uis dispariter hec impetrādo. iste imperā-
 do fecit potentia. Quidni sponsus comuni-
 cet sponse verba sua / que sibi tribuit vbera
 sua. Fatemur q̄ nō pōt operari creatura. nō
 inuitēdo p̄me cause potētie. Quare nec om̄i
 potens nec creatrix vn⁹. p̄p̄ia et primaria
 auctoritate dici pōt. etiam vbi possit tanq̄ in-
 strumentū ad effectū creatiōis assumi. nul-
 lo p̄supposito materiali principio. cooperā-
 te deo ad efficac suum velle. ¶ Discipulus.
 Expedis te faciliter de cōtrouersia docto-
 rū. Si habuerit omniū potentia ania chri-
 sti sicut omniū scientia. ⁊ si creatio comuni-
 cabilis sit creature. Sed quid sibi vult hec
 additio in brachio suo? ¶ Magister. Usi-
 tata ē trāsumptio qua p brachiū significat
 vis operatiua. sit in deo. sit in angelis / mem-
 bris carentibus corporeis. Terū altior ē p-
 scrutatio. vt p brachiū filiū dei insinuetur
 sicut p digitum spūs sanctus. vt ibi. Si i di-
 gito dei eicio demonia. Operari quippe di-
 cit pater p filium p quem omnia facta sunt.
 ⁊ sine ipso factū est nihil. ¶ Discipul⁹. An R
 quid si deus non esset trinus in psonis rela-
 tiue constitutis. sed esset vnicū suppositū
 absolutum. fm̄ errorem iudeozū et philoso-
 phozū / haberet potentia creaturarum ad ex-
 tra productiua. ¶ Magister. Dicit solet q̄
 ad impossibile sequit quodlibet. cū ergo de-
 us ppter immensitatē suā ⁊ infinitā communi-
 cabilitatē de necessitate fluat (vt ita dicam⁹)
 in triplicē subsistentia psonalē / relatiua; ad
 intra. alioq̄n nō se pfecte comunicaret. q̄ ni-
 miz nō comunicaret se nisi velut vmbra tice
 v̄l vmbra tiler. ⁊ quasi p̄ctualiter i creatu-
 ris / p̄ma cōicatione nō posita. cui⁹ vestigiū

Super Magnificat LXXXIII

deargērate. q̄b sepe assumptis diluculo ha-
bitavit in extremis maris ad atria glorie ce-
lestis. etiā dum viveret Beatus igit̄ Marie
spūs que elegisti christe ⁊ assumpisti. Seq̄-
tur. vt iumentū fact⁹ suz apud te. Deus em̄
fessor est anime sancte fm̄ Aug⁹. Et ego sem-
per tecū. qz deus singulariter fuit secū. Te-
nuisti manū dexterā meā. que spūalib⁹ ada-
prat. ⁊ in volūrate tua deduxisti me. non te-
meritate elata sp̄cipitasti me. Quid tandem?
Ecce summatio. ⁊ cuz gloria suscepisti. id ē
fursū ad te sumpisti. Scio iā qd̄ mihi sit i
celo. Scio quid a te volui sup̄ terram. Nūc
om̄ino defecit a se cor meū ⁊ caro mea. dum
absorptū est om̄e quod mortale erat / i victo-
ria. Deus cordis mei / ⁊ pars mea de⁹ eter-
nus. Propter qd̄ magnificat aīa mea dñm.
Et nos magnificemus deū. cui⁹ illustratōe
spūs / intelligamus q̄ sup̄ sunt de cārico duz
interim pausabimus.

Sequitur tractatus

quintus p̄didragma seu dialogum. Quo-
nias fecit domin⁹ Mariemagna qui potēs
est. Ubi prima partitio est. si Maria passibi-
liter mouebatur?

⁊ Prima notula

Uia fecit mihi magna qui potēs
est. Discipulus. Ma-
gna plane ⁊ inscrutabilia que
fecit Mariē dñs. Lupim⁹ ni-
hilominus scrutari. si magni-
ficans anima Mariē dominū / passionali-
ter monebat ad eū? Fuit em̄ absqz vlla dubi-
tatione sapiētissima atqz virtuosissima. Pas-
siones s̄o nō cadunt i sapientē fm̄ stoicos.
quorū in hoc doctrinā multi christiani p̄ser-
tim anagogici anachorite securi sunt. dicen-
tes virtuosum si p̄fectus est / ad nihil passio-
nabiliter affici. immo cōsequit̄ impassiona-
bilitatē circa res corporeas. tam i cōcupisci-
bili qz i irascibili. ⁊ ad hunc finē suas diri-
gebant intēriones. Et hoc ipsum collatiōes
patrū. ⁊ Elmacus et Bernardus in scala
triginta gradū manifestant. Sed in cōtra-
riū est textus euāgelij narrans ipsam doluī-
se. De quo dolore p̄phetavit Simeon. Et
tuas inquit ipsius animā p̄rāsibit gladius.
quod in passione filij se p̄sente ⁊ dolēte. fm̄
doctores effectū est. Magister. Amplis-
simus s̄inos habet questio tua que de passi-

onibus est. sup̄ quibus habes opuscula spe-
cialiter edita. conformiter ad philosophos
et catholicos doctores. Quid igit̄ vis mo-
lestus esse vel sup̄flus in querēdo? Disci-
pulus. Doucor ad tollendū scrupulos.
immo laqueos magnos. qui p̄ueniunt con-
scientijs timoratis et lectura taliū doctrina-
rum / que tepidos et viciosos nomināt om-
nes monachos / nisi vicerint et eradicauerit
funditus hm̄oi passiones. aut saltē toto stu-
dio conent̄ ipsas euellere. quod assequi plu-
res reputant impossibile ⁊ frustra niti. cum
audiunt apostolū consciū archanoz dei /
protestando gemere. Sentio aliā legem in
membris meis. in quibus sez est anīa. repu-
gnantē legi mentis mee. Et iterū. Caro cō-
cupiscit aduersus spiritū / et spūs aduersus
carnē. Consonat cuz experientia vox om-
nis doctorū. q̄ primi motus nō sunt in no-
stra potestate dicente Aug⁹. Nō ē in potesta-
te nostra / quib⁹ visis rāgamur. Est aut̄ con-
quisitio specialis de pulcerrima et speciosis-
sima mulierū Maria. si mor⁹ suos om̄s ha-
buerit i sua potestate ⁊ quousqz. Utrum vi-
delicet nō potuerit nō dolere vīsa morte filij?
Et ita de reliqz passionib⁹ quereret p̄ appre-
hensionē obiectozū variozū sub cōueniētis
⁊ disconueniētis ratione. cum dixerit chri-
stus. Tristis ē anīa mea vsqz ad mortē. qui
tamē fuit incomparabiliter virtuosus. **U**
Magister. Altior ē inquisitio tua qz estimet̄ a
pluribus. qui de passionib⁹ ⁊ peccatis ⁊ mo-
ribus primis loquunt̄ assidue. posset initiū
p̄scrutationis accipi a pluribus. qui de pas-
sionibus loquunt̄ ⁊ moribus p̄mis / et pec-
catis. Nilominus vna placet ad p̄sens / q̄
si narratiua triplicis p̄cessus qui fit in homi-
nibus. p̄portionaliter ad triplices hierar-
chias angelozū. ⁊ fm̄ tres gradus hominū.
animaliū rationaliū ⁊ spiritaliū. Accipe
in primis puerulū vtentē solo sensu. ⁊ nō ra-
tione nec spū. Accipiamus alterū vtentē sen-
su ⁊ ratione. sed nō spiritu vel mente. Accipi-
amus terciū vtentē sensu. ratione et spiritu.
Discipulus. Sub primo ⁊ tercio gradu
vidimus et legimus homines existere. sed de
secūdo nō ita fit p̄spicuum. q̄ aliquis possit
vti sensu ⁊ ratione sine spū. cū spiritus sit ea-
dem res cū ratione. Magister. Nōne si-
militer i quolibet homie sensualis anima et
ratio / sunt eadē. p̄sus anīa fm̄ cōmuniōez
ecclesie doctrinā. ⁊ tamen repit̄ in vno homi-
ne vsus anime sensualis vt. in pueris. i qui